

حفاظت از کودکان علیه پنج بیماری تهدید کننده با واکسن‌های پنجگانه

عضو انجمن متخصصان بهداشت ایران گفت: واکسن پنج‌گانه سبب حفاظت کودکان علیه پنج بیماری تهدید کننده مانند دیفتری، سیاه سرفه، کزاز، هیپاتیت «ب» و هموفیلوس آنفلوانزا نوع «ب» می‌شود.

عضو انجمن متخصصان بهداشت ایران گفت: واکسن پنج‌گانه سبب حفاظت کودکان علیه پنج بیماری تهدید کننده مانند دیفتری، سیاه سرفه، کزاز، هیپاتیت «ب» و هموفیلوس آنفلوانزا نوع «ب» می‌شود.

احمد مهری عضو انجمن متخصصان بهداشت ایران در گفت و گو با خبرنگار سلامت خبرگزاری فارس در ارتباط با سوژه مخاطبان فارس با عنوان «اثرات مخرب واکسن‌های پنج‌گانه» توضیح داد: ایمن‌سازی یکی از شناخته‌ترین و موثرترین روش پیشگیری از بیماری‌های دوران کودکی است. در 30 سال گذشته پس از آغاز برنامه توسعه ایمن‌سازی (EPI) دستاوردهای مهمی در جهت پیشگیری و کنترل بیماری‌های قابل پیشگیری با واکسن و ارتقای سلامت کودکان در کشور حاصل شد.

وی افزود: در حال حاضر تمام کودکان کشور علیه بیماری‌های سیاه سرفه، کزاز نوزادی، فلج اطفال، سرخک، سرخچه، اوریون، سل و هیپاتیت B واکسینه می‌شوند و بیماری‌های سرخک، سرخچه مادرزادی و کزاز نوزادی نیز در مرحله حذف قرار دارند. همچنین 18 سال است که کشور عاری از بیماری فلج اطفال است و بیماری‌های دیفتری، سیاه سرفه و اوریون نیز کنترل شده است.

مهری توضیح داد: باکتری «هموفیلوس آنفلوانزا سالانه باعث عفونت‌های شدید مننژیت باکتریایی، پنومونی، التهاب ایپگلوت و انسداد مجاری هوایی و در نهایت بستری شدن کودکان در بیمارستان یا مرگ آنها می‌شود. آنتی‌بیوتیک‌هایی برای درمان این بیماری استفاده می‌شوند که متأسفانه همیشه موثر نیستند. در حال حاضر با وجود تجویز دارو و بهترین مراقبت‌های پزشکی اما متأسفانه 3 تا 5 درصد بیماران مننژیتی جان خود را از دست می‌دهند. برخی از سویه‌های هموفیلوس آنفلوانزا نیز به آنتی‌بیوتیک‌ها مقاوم شده‌اند و درمان آنها سخت شده است.

عضو انجمن متخصصان بهداشت ایران گفت: با واکسیناسیون می‌توان از ابتلا به انواع بیشتری از عفونت‌های هموفیلوس آنفلوانزا پیشگیری کرد، خوشبختانه با همت دولت و پیگیری مرکز مدیریت بیماری‌های واگیردار وزارت بهداشت واکسن پنج‌گانه (پنتاوالان) به برنامه واکسیناسیون روتین کودکان کشور اضافه شده است. این واکسن سبب حفاظت کودکان علیه پنج بیماری تهدید کننده زندگی یعنی دیفتری، سیاه سرفه، کزاز، هیپاتیت «ب» و هموفیلوس آنفلوانزا نوع «ب» می‌شود.

وی افزود: هرچند دیفتری، سیاه سرفه، کزاز (DTP) و هیپاتیت «ب» قبلاً جزو برنامه جاری ایمن‌سازی کودکان بوده، اما «هموفیلوس آنفلوانزا نوع ب» جزو پنجمی است که به این مجموعه اضافه و به همین علت به این ترکیب واکسن «پنتاوالان» گویند. واکسن «پنتاوالان» یا پنج‌گانه جایگزین واکسن‌های فعلی ثلاث و هیپاتیت «ب» در سنین 2، 4 و 6 ماهگی در برنامه واکسیناسیون شده و با تعداد تزریق کمتر ایمنی لازم بر علیه پنج بیماری مذکور را ایجاد می‌کند.

مهری توضیح داد: همچنین با ادامه این روند دریافت واکسن هیپاتیت «ب» بدو تولد طبق برنامه قبلی ادامه داشته و زمان دریافت یادآور واکسن ثلاث در 18 ماهگی و 6 سالگی نیز همانند برنامه قبلی ادامه می‌یابد. واکسن پنج‌گانه (پنتاوالان) سبب حفاظت کودکان علیه پنج بیماری تهدید کننده زندگی یعنی دیفتری، سیاه سرفه، کزاز، هیپاتیت «ب» و هموفیلوس آنفلوانزا نوع «ب» می‌شود. هرچند دیفتری، سیاه سرفه، کزاز و هیپاتیت «ب» قبلاً جزو برنامه ایمن‌سازی کودکان بوده، اما هموفیلوس آنفلوانزا نوع ب جزو پنجمی است که به این مجموعه اضافه شده و به همین علت به این ترکیب واکسن «پنتاوالان» گویند. این واکسن در سنین 2، 4 و 6 ماهگی در برنامه واکسیناسیون انجام می‌شود.

عضو انجمن متخصصان بهداشت ایران گفت: یکی از مهمترین پیشرفت‌های علم پزشکی در طول تاریخ، کشف واکسن‌های گوناگون برای پیشگیری بسیاری از بیماری‌های مرگ‌زا است. حتی تا دهه‌های پیش نیز تعداد زیادی از کودکان و بالغین بیمار، در اثر بیماری‌هایی که هم‌اینک به نظر می‌آید کشنده و فلج‌کننده نیستند جان می‌باختند، تا اینکه دانشمندان به مرور زمان واکسن‌های مختلفی را کشف و سبب پیشگیری از بروز بیماری‌های مختلف عفونی شدند. وی افزود: واکسیناسیون در واقع مهمترین اقدام در کاهش حساسیت میزبان، نسبت به یک بیماری عفونی است که همانا نوعی ایمن‌سازی فعال بوده و دارای فواید شایانی است. اگر درصد بالایی از جامعه مورد تلقیح واکسن قرار گیرند، میزان بروز بیماری در سطح جامعه کاهش خواهد یافت که این امر را مصونیت عمومی می‌نامند. ساز و کار عمل واکسن چنین است که با تزریق آن، سیستم ایمنی بدن شروع به تولید آنتی‌بادی علیه ویروس‌های ضعیف شده می‌کند که این آنتی‌بادیها در صورت حمله احتمالی ویروس‌های قوی بیماری در آینده، آنها را از بین خواهند برد. ویروس‌های ضعیف شده موجود در واکسن اثرات کامل بیماری را در بدن ایجاد نمی‌کنند.

مهري گفت: واكسن ها را از ميكروب ها (باكتري يا ويروس)، سم ميكروب ها و يا از اجساد آنها مي سازند و طوري تغيير مي دهند كه در بدن ايجاد بيماري نمي كنند و شبیه به اين است كه فرد، اين بيماري را گرفته و بدنش مقاوم شده و به بيماري مربوطه مبتلا نمي شود. مثلاً واكسن هاي سرخك و فلج اطفال (پوليو) را از ويروس هاي زنده ضعيف شده به دست مي آورند اما واكسن هاي ديفتري و كزاز را از سم باكتري و سياه سرفه را از لاش باكتري تهيه مي كنند و واكسن سل را از باسيل ضعيف شده استخراج مي كنند.

وي گفت: واكسن ها به دو گروه واكسن هاي زنده ضعيف شده و واكسن هاي غير زنده تقسيم مي شوند. واكسن هاي باكتريايي شامل واكسن هاي حاوي باكتري زنده ضعيف شده، مانند «ب.ث.ژ» باكتري كشته شده مانند سياه سرفه مانند ديفتري و كزاز و واكسن هاي پلي ساكاريدي مانند پنوموكوك پلي ساكاريدي و مننگوكوك پلي ساكاريدي هستند. واكسن هاي ويروسي شامل ويروس زنده ضعيف شده مثل MMR، واكسن خوراكي فلج اطفال و تب زرد، ويروس كامل غيرفعال مانند واكسن تزريقي فلج اطفال و هاري و بخشي از آنتي ژن سطح ويروس مانند هيپاتيت ب و آنفلوانزا هستند.